

Iya KIVA

вісім років казати: в мене вдома війна
щоб нарешті прийняти: мій дім – це війна
її потяг повільний зі сходу на захід країни
у якому смерть життя перевозить

ніч заходить у землю судомами квітів змарнілих
і лягає в роти нам гнилими зубами мовчання
наша мова тепер – волонтерсько-біженський чат
у якому сирени співають пісень Одісею

наша пам'ять тепер - брудна вишиванка свободи
її довга хода від серця до серця

13.03.2023

есть ли у нас в кране горячая война
есть ли у нас в кране холодная война
как неужели совсем нет войны
обещали же что будет после обеда
собственными глазами видели объявление
«война появится после четырнадцати ноль ноль»

и вот уже три часа без войны
шесть часов без войны
что если войны не будет до самого вечера
ни постирать без войны
ни приготовить
чаю пустого без войны не испить

и вот уже восемь дней без войны
от нас нехорошо пахнет
жены не желают ложиться с нами в постель
дети позабыли улыбаться и ропщут
почему мы всегда думали что война никогда не кончится

станем же станем ходить за войной по соседям
по ту сторону нашего зеленого парка
бояться расплескать войну по дороге
считать жизнь без войны временными трудностями

в здешних краях считается противоестественным
если война не течет по трубам
в каждый дом
в каждую глотку

2016

[біженці. вокзал]

1

довга дорога до дому якого нема
прокладає колії дихання крізь львівський вокзал –
люди з обличчями мертвих дивляться на порожні життя
як торішні сніговики на перші квіти війни

сльози стоять в їхніх очах наче засохлий клей –
віддерти цей досвід можна хіба що разом з очима
щоби вставити в них чорні яблуні часу
що ростуть на запилених стежках їхніх долонь

дощ вітає вигнанців поштівками з родинних альбомів
на яких війна завжди сидить відразу на всіх стільцях
і посміхається пташечці смерті дірявою кулею рота
немовби на жарт який інші просто не вміють розповідати

світ роздивляється підписи до фотографій безліч разів
маріуполь гостомель ірпінь бородянка чернігів буча
ця кирилична музика висить у повітрі мов довгий вогонь
який застигає під нігтями брудною водою сорому

2

зроби лише крок смерте і ми з'їмо тебе на вечерю
іржаві бляшанки наших життів тобі не по зубах
зроби лише крок смерте і залишишся при цьому столі
мов порепана таця вкрита волоссям вільних людей

3

люди йдуть по калюжах бо немає тут інших шляхів
крім як приймати власну поразку мов хліб на вокзалі
у який волонтери кладуть ключі від майбутніх життів
якщо в нас вистачить сил глянути в очі любові

4

:війна – велика поразка культури:
шепочуть слова на обкладинках всіх книжок
але злочинів іржава травичка росте в їхніх ротах –
і мовчання бурштин збирає військо своє за щоками

5

ми вбиваємо свідчення наче цвяхи в руки та ноги дітей
як розмову нічну якої пізніше ніхто не згадає

придивися уважніше
попіл цього папірця
колись кликали Митенька

10.04.2022

[біженці. театр]

першу ніч у безпечному місті – так ми кажемо про захід країни –
ти проводиш на підлозі театру мов реквізит
до війни яку можна дивитись у вільному доступі
відразу в усіх очах переляканих на смерть тварин

[ви ще встигаєте купити квиток у перший ряд третьої світової –
писав напередодні великої повені відомий західний журналіст]

світло падає добре
і світ встигає побачити бруд у тебе під нігтями
і ще довге не стрижене з польщі волосся
яке потріскує єврейськими гілками родоводу
коли крейда добра креслить на ньому хрест

а манікюру в тебе немає – вісім років як його не було –
і коли ти читаєш «це за ту жінку з бучі»
(шкільні вчителі розкажуть про цю фотографію?)
під чийось садочком вишневим на пещених пальцях
то питаєш в червоної фарби: чи їй не соромно за це порівняння

але нам мов нарцисам у бабусь на зупинках
тепер ніколи не соромно бути й не бути
гіркими цибулинами дерев що ростуть на узбіччі історії

це за кілька днів ти йтимеш проспектом свободи (це не метафора)
щоби кинути всі віщі сни на підлогу чоловічої перукарні –
але це не рятує: мов божевільний з лезом туги під нігтями
пам'ять водить тебе запиленим полем з мертвими картоплинами –
таким довгим що ти і в дітей бачиш землю замість очей

а нині ти лежиш на підлозі театру мов реквізит
і здригаєшся від дзеленчання трамваїв –
цих цивільних півчих у хорі військової авіації
і не можеш вийняти віск з вух любителів сучасної музики

12.04.2022

носиш у роті великий тлумачний смітник
цю подряпану скриню з паперовою зброєю
якою тепер ні поцілити ні зцілити –
смерті залізна вода дзеленчить під повіками

гортаєш порожні мов білі зіниці слова
що війною смердять як застаріла хвороба
і не розумієш нащо багаття культури
світ так довго розпалював а самий не згорів

носиш на пошту любові списки живих
і не знаєш як вивчити мову злого мовчання –
час у горлі стоїть як зіпсутий годинник історії
і вкривається пилом змарнілих життів

ходиш як вуличний пес із хрестиком у зубах
муляєш миру очі присутністю зайвою –
смикаєш ніч за довгий мов подзвін язик
лижеш тіло землі знерухомленим язиком

03.04.2022

так розрослася шипшина у цьому місті
що в темряві від загрози не відрізнити

тихо торкаєшся ніжності – кров простромлює горло
падаючи під ноги вишитим з болю серцебиттям
тінню тіней що непомітно виколують очі

пісні троянд осипаються квітками снігу
і застигають в червоних горщиках здичавілості
наче лють – хліб наш щоденний – на піднебінні

так крик стає ремеслом
а поезія – теслею
кущ стає деревом
а гілки – гачками колючого дроту

і всі разом чіпляються за повітря
як птаха крилом за краєчок свободи

хапають материнську грудь грудневого неба
немовби не хочуть приймати це переродження
як діти любові з полишеного раю

шипшина тим часом продовжує оповідь

12.12.2022

виноград буйніє у русі
витісняючи дерево з дерева
ніби образи з окладів ікон

знаки присутності
у спустошеному

розділові знаки
розділові смуги
розбиті дороги

робиш символічний крок в бік води
а вона випинає спину
перекидаючи догори корінням

пагони чи погони
пряного програшу
лягають тобі на плечі

ікона дерева
ікона винограду
прозорі мішені цього серпня
що зрізає літу порошні коси

паперова фігурка людини з твоїм ім'ям
лягає на долоню земляній дитині
щоб сховатися в чорних її іграшках

поки мир затягує хвилину мовчання
на шії чергової війни

2019

**

так десь поміж ребрами раптом з'являється вістря
загострений промінь жовтня стає катівним знаряддям надії
поки ліси закривають нам очі листям завмерлим

час – це дитина яку ми носимо за плечима
немовби грудки землі до яких любов прив'язана мотузками
щоби в дорозі до річки сіль на щоках не згубити

однак слова колискової що її бабуся співала після війни
ми забули – крізь белькотіння крові у горлі
чуємо власний голос немовби рипіння дверей
які нам вибили з пам'яті разом з порожнім містом довіри

так дивно розносити квіти слів між небіжчиків
немовби дешеві товари на приміському вокзалі
яких ніхто не купує – але хтось же має доглянути сад
наших печалей що ростуть тепер скрізь мов лабуззя

хтось же має тепер немов той собака в човні
перейти поле надламаних соняхів щоб запалити
вогник життя між деревами ночі й неспокоєм забуття
щоби згодом назвати це місце перелітною птахою дому

щоб записати – ненависті бруд не впущу собі навіть під нігті
хоч би як довгі тіні цих днів в'їлись у шкіру буття –
у щоденнику який не збережеться при переїздах

26.10.2022

я :говорит Марина: человек-беглец
ювенальное море стыда войны обвинений
наступающее на тело спящего города

я заяц танцующий на одной уцелевшей ноге
цирковой хороводный

слышишь как скрипят половицы времени
лапы брошенные мои
у самых корней крестятся невпопад

я :продолжает она/оно: человек-ад
ночь в глазах моих просверлила зрачок

я стою на весах мировых
и раскачиваю отчуждаемые свидетельства

акт насилия так давно начался
что у каждого действия поросль восстала

я :утверждает оно: воспаленная косточка
во рту пламенеющего винограда
плановая дефлорация желёз

я не знаю в лицо говорящего, но в этих пустотах
прежде водились животные со множеством языков
и ходили пешком под уродливым сияющим колпаком

и вот двери травы закрываются
навзничь плёнки света летят
я оказываюсь в животе бесконечной дороги

здесь под каждой границей блестит столовая ртуть
и предательски пахнет жженым сахаром дома
и свечою горит на снегу след мой простывший

2019

перекочує в роті каміння застигле море людей
цю мертву мову часу на яку перетворимось
коли нитку життя вітер зріже як квітку
і вплете в довгу ніч забуття

мертві кажуть: ми шукали домівки як світла
і не знайшли і земля посадила за стіл нас
і тепер ми їмо всякий день брудну музику тиші
темні сполохи спогадів перекладаючи з вуст у вуста

мертві кажуть: битись за пам'ять – справа живих
ми ж тримаємось написів на могилах
як дерева повітря засохлими коренями
але в долонях дітей вони жалять як змії

мертві кажуть: усе що ми знали стало чужим
наші вулиці в землю пішли слідом за нами
і тепер нам не вийти з гетто історії
адже наше минуле – мертва отруйна вода

мертві кажуть: живі п'ють надію з наших кісток
але ми загубили в дорозі насіння надії
і стають на весь зріст в горлі рубя і очі ховають
як каміння що важко лягає живим під язик

2021

ти стоїш посеред геть чужого тобі міста
посеред найвідомішого його цвинтаря
читаєш написи польською
чуєш гомін польських туристів
гробовець гробовець гробовець
що шукають чиюсь смерть польською
ти шукаєш чиюсь смерть українською
тут би могло бути поховано твоїх родичів
якби їх не примусили стати луною
блукати Донбасом у пошуках смерті російською
щоби саме в цей час по той бік України
дівчинка з довгим чорним волоссям
ворушила губами перекладаючи мову смерті
шукала на цвинтарі написи про твою родину

2015